

KRONIKK

I Akersbus er det behov for omfattende tiltak i jordbruket for å oppnå god økologisk tilstand i mange av vannforekomstene som nå omfattes av vanddirektivet.

Landbruket må ta ansvar

EUs vanddirektiv ble innført i Norge fra 2007. Nå ligger de første resultatene ute på høring i form av forvaltningsplaner og tiltaksprogram for vann og vassdrag. Landbruket og landbruksforvaltningen har fått store utfordringer.

Vanddirektivet ble tatt inn i norsk rett er med «Forskrift om rammer for vannforvaltningen», fastsatt 15.12.2006. Landet er delt inn i vannregioner. I disse regionene er det valgt ut noen vannområder som skal følge vanddirektivets første planperiode fra 2010 til 2015.

Direktivet medfører en forpliktende og tverrfaglig forvaltning av vannforekomstene, og det er satt klare mål om vannkvalitet. Overvåkingsprogram skal dokumentere om målene nås. Overflatevann, grunnvann og kystvann skal ses i sammenheng og forvaltning av vannmengder, vannkvalitet og biologisk mangfold skal ses under ett.

Etter Forskriften skal vannregionmyndigheten i samarbeid med Vannregionutvalget utarbeide et tiltaksprogram som beskriver hvilke beskyttelsestiltak og hvilke miljøforberedende tiltak som er nødvendige for å nå eller opprettholde miljømålene om god økologisk tilstand.

Forskriften ansvarliggjør sektormyndigheter, fylkesmannen, fylkeskommuner og kommuner i å utrede de nødvendige tiltakene innenfor sine ansvarsområder. Tiltakene skal vurderes på tvers av sektorer, og prioriteres ut fra samfunnsmessige kostnader og effekter/nytte av tiltakene så langt det lar seg gjøre. Forvaltningsplan og tiltaksprogram er nå ute på høring. Disse skal gjelde fram til 2015 og rulleres hvert 6. år.

Hva betyr dette for landbruket? Arbeidsmåten som er forutsatt i forskriften er jo ikke ny for landbruket. Vi har deltatt i tverrfaglige vannmiljøprosjekter i mange år. En stor del av tilskuddsordningen RMP her i Akershus er innrettet mot vannmiljøtiltak. Miljø er for øvrig et vesentlig mål for landbrukspolitikken, konkret i form av tilskuddsordninger, lover og forskrifter.

I våre områder er avrenning fra jordbruket en betydelig kilde til vannforurensning. Jordpartikler og næringsalter bidrar til tilslamming og til økt algevekst og eutrofiering. Hvor mye jordbruket bidrar med i forhold til andre kilder som spredt avløp, kloakklekkasje, avrenning fra urbane områder varierer mellom de ulike vannforekomstene.

Det er i landbrukets egen interesse å redusere disse tapene av jord og næringsstoffer, men det er samtidig vanskelig å unngå. En viss avrenning vil det alltid bli. Vi har velkjente metoder for å redusere erosjon og tap av næringsalter: redusert jordarbeiding, buffersoner, grasdekte vannveger, redusert gjødsling med mer.

Virkemidlene for å gjennomføre tiltakene som kreves finnes i Regionalt miljøprogram, SMIL-tilskuddene, forskrifter, samt i form av informasjon og påvirkning.

De lokale landbrukskontorene har en viktig oppgave i forvaltningen av disse virkemidlene.

I det videre arbeidet med vanddirektivet er det viktig at landbruket er med på å sette de faglige

„Miljøplan på gården er et godt utgangspunkt for å gjøre forbedringer på den enkelte gård.

premissene og sørge for at forskningen gir bedre svar på en del spørsmål. Det er for eksempel faglig uenighet om hva avrenning fra jordbruket betyr sammenliknet med kloakk. Fosfor fra jordbruksavrenning kan være lite biotilgjengelig for alger. Det er fortsatt behov for mer forskning for å klargjøre hvordan de ulike fraksjoner av fosfor i jord og i overflateavrenning påvirker vannkvalitet.

Det er også faglig uenighet om kostnadene ved å gjennomføre tiltak i jordbruket. Hydrotekniske anlegg, fangdammer, buffersoner har en konkret kostnad i form av investering, vedlikehold og areal. Effekten kan imidlertid være noe varierende.

Redusert jordarbeiding medfører endringer i maskinbruk og kostnader, men virkningen på avling og driftsoverskudd kan være både positiv og negativ.

Det er behov for å få bedre kalkyler for dette, og det må settes inn i en kost-nytte vurdering. Vi har på den ene siden kostnader for jordbruket, og på den andre siden kostnader for samfunnet. Det settes nå i gang et prosjekt i samarbeid med NILF for å belyse dette

Har vi nok virkemidler? Med erfaringer fra Vansjø-Hobøl vassdraget (Morsa) kan vi regne med at de økonomiske virkemidlene aldri blir så gode og så treffsikre som man kunne ønske. Forskrifter og juridiske virkemidler blir generelle og skjærer alle over en kam. En av de viktigste forutsetningene er derfor at landbruket selv tar ansvar. Miljøplan på gården er et godt utgangspunkt for å gjøre forbedringer på den enkelte gård.

Avlutningsvis vil jeg nevne at det er satt mange mål for og krav til landbruket. Næringsutvikling og matproduksjon, økologisk, klimatiltak, kulturlandskap, vannmiljø er alle høyt prioritert. Vi oppnår mest dersom flere av målene kan kombineres. Klimatilpassing av landbruket og forbedring av vannmiljøet kan være en sterk kombinasjon for framtida.

Svein Skøien
Landbruksjef i Follo

KLIPPET & KLART

Møkkoppfordring

Gå av hesten og spark hestemøkk til side!

Hans Ellef Wettre, bonde og leder av besteprojekt i Oslo og Akersbus, til Budstikka

Ikkje sosial dumping

Vi driv ikkje «sosial dumping». Vi betalar tariffen, og over tariffen, til våre tilsette. Dette kan stadfestast via uavhengige sakkunnege. Vi har drive ei seriøs verksemd i regionen i nærare 50 år, men god inntening, som har komme både våre leverandørar, kundar og tilsette til gode.

Geir Roksvåg, dagleg leiar i Nordfjord Kjøtt AS, i Firda

Går glipp av mye

Er det ikke pussig at vi i de kjede- og konsernstyrte matvarebutikkene våre får kjøpt bananer fra Sør-Amerika, tomater fra California og appelsiner fra Israel, men ikke poteter, gulrøtter eller kålrot fra Onsoy, Begby eller Kråkerøy? Våre lokale produsenter avspises store sett med egne handelsboder i sommerhalvåret utendørs.

Morten Nilsen, kommentar i Demokraten

Lite nybrottsarbeid

Det er både meningslaust og urimeleg med nulltilskot for besetningar over 300 sau. Regjeringa bør tenkje offensivt, og legge til rette for nybrottsarbeid i sauehaldet, slik dei vil det i Valle.

Torbjørn Hansen, stortingsrepresentant for Høgre, til Setesdølen

Ingen avtaker

Vi trodde at bioenergi skulle bli en viktig avtaker av våre lavprissortimenter, men det har ikke skjedd. Det er dessverre ikke politisk vilje til at bioenergi de nærmeste årene kan få rammebetingelser som gjør produksjonen så lønnsom at det blir et stort forbruk av virke til dette formålet.

Mikael Løken, styreleder i Glommen Skog, på årsmøtet

Krise i skogen

Vi har en god dialog med leasingsselskapene som viser stor forståelse for situasjonen. Men med månedlige kapitalkostnader på rundt 300.000 kroner, sier det seg selv at dette er en situasjon vi ikke kan leve med i alt for lang tid.

Jan Birger Holth, leder i Holth Skogsdrift, til Indre Akersbus Blad

Må ut av WTO

Samlet sett bidrar dette til redusert matproduksjon i en verden hvor 15 prosent av befolkninga sulter. Det er derfor helt nødvendig at alle land får anledning til å produsere mest mulig av sin egen mat. Mat- og landbrukspolitikken må ut av WTO, og de enkelte land må legge opp til en landbrukspolitikk som gjør at bøndene kan leve av å produsere mat.

Leder i Troms Folkeblad

Pløyeforbud i høst

Avrenningen til Haldenvassdraget og Morsavassdraget/Hobølelva, har allerede gjort skade i vårt distrikt. Her er arbeid i gang for å begrense avrenningen. Dette arbeidet må intensiveres. Og det må arbeides like seriøst med å hindre avrenning fra Norges største vassdrag, Glomma. Forbud mot høstpløyning må komme raskt, gjerne allerede i høst om mulig.

Leder i Smaalenenes Avis

Slutt med skrømt

Vi må bort frå det store skrømtet i norsk distriktspolitikk om at den såkalla flyttestraumen kan snuast. Det øydelegg kvar ein debatt. Vi lever i ei urban tid der fleire menneske vil flytta til byen enn til bygda. Men det finst regionar og kommunar, og til og med grender innanfor kommunar, som faktisk har ei positiv utvikling.

Dag Jørund Lønning, bygdeforskar ved Nordlandsforskning, til Dag og Tid

